

การตอบโต้ความเสี่ยง

ประเด็นข่าว/ข้อมูล : ไม่สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าออกนอกเคหสถานหรือบริเวณสถานที่พำนัก มีความผิดหรือไม่

ข้อสรุป : ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจในการออกคำสั่งห้ามบุคคลออกจากเคหสถานโดยไม่สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า ซึ่งหากมีคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้ประชาชนสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าทุกครั้งก่อนออกจากเคหสถาน เมื่อประชาชนไม่สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าออกนอกเคหสถานหรือบริเวณสถานที่พำนักอาจมีความผิด

ระดับผลกระทบต่อการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน : มีความเสี่ยงมาก ผลกระทบ : ต้องสร้างความชัดเจนในการกำหนดมาตรการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า

ข้อเท็จจริง : ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ กำหนดว่า เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เมื่อเกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดหรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดในเขตพื้นที่ใด ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่นั้น มีอำนาจที่จะดำเนินการเองหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ใดดำเนินการ ดังต่อไปนี้... (๖) ห้ามผู้ใดกระทำการหรือดำเนินการใดๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดภาวะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้โรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดแพร่ออกไป และตามข้อ ๑๑ (๒) ของข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑) ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ กำหนดให้มีมาตรการป้องกันโรคตามที่ทางราชการกำหนดเพื่อใช้ปฏิบัติเป็นการทั่วไป หรือใช้ในกรณีผ่อนผันหรือยกเว้นการปฏิบัติตามข้อกำหนดนี้ ดังนี้ ให้เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ ผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมกิจกรรม ลูกจ้าง ผู้ใช้บริการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า

ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษได้ออกคำสั่งที่ ๑๔๘๕/๒๕๖๓ เรื่อง มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓ ให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าทุกครั้งก่อนออกจากเคหสถานหรือเดินทางไปในสถานที่สาธารณะหรือที่ใดๆ ทั้งนี้สำหรับบุคคลซึ่งอยู่ในเคหสถาน ร้านค้า หรือในสถานที่ใดๆ ที่ต้องติดต่อกับบุคคลอื่นต้องสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าด้วยทุกครั้ง และผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาครออกคำสั่งที่ ๙๓๑/๒๕๖๓ เรื่อง มาตรการลดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓ ให้ประชาชนทุกคนภายในจังหวัดสมุทรสาคร เมื่อออกจากบ้านต้องสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ปฏิบัติงานในร้านค้า ร้านอาหาร ตลาด สถานประกอบการ เป็นต้น

ต่อมาได้ปรากฏว่า ศาลจังหวัดกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พิจารณาเห็นว่า การไม่สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าไม่มีความผิดตาม พ.ร.บ.โรคติดต่อ ม.๓๔ (๖) โดยเห็นว่า “ความผิดฐานฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อนั้น พ.ร.บ.โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ (๖) กำหนดแต่เพียงว่าห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดภาวะไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้โรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดแพร่ออกไป โดยไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ออกคำสั่งกำหนดการกระทำการเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในมาตราดังกล่าว ประกอบกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ บัญญัติให้บุคคลจะต้องรับโทษในทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำการอันที่มีกฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้... เมื่อการไม่ใส่หน้ากากอนามัยออกจากเคหสถานไม่มีกฎหมายกำหนดห้ามและกำหนดโทษไว้ ประกอบกับคำพิพากษาเพียงแต่การไม่ใส่หน้ากากอนามัยออกจากเคหสถานโดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงอื่นประกอบ ไม่น่าจะเป็นเหตุให้โรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดแพร่ออกไป การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิด พิพากษายกฟ้อง แต่ศาลจังหวัดสมุทรสาคร ได้พิจารณาลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ มาตรา ๓๔ (๖) กรณีไม่สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าเมื่อออกมาในที่สาธารณะ ตามประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ

ต่อมาเมื่อ ...

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓ ศาลฎีกา โดยประธานศาลฎีกา ได้เรียกประชุมหารือกับอธิบดีผู้พิพากษาศาล และอธิบดีผู้พิพากษาศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาความผิดในคดีฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ กรณีบุคคลไม่สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าเพื่อพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายต่างๆ... ได้มีข้อสรุปว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจในการออกคำสั่งห้ามบุคคลออกจากเคหสถานโดยไม่สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า และพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดโทษ เพื่อประกอบการพิจารณาและใช้ดุลพินิจแก่ศาลทั่วประเทศ นอกจากนี้ที่ประชุมยังมีความเห็นว่า ในการใช้ดุลพินิจของศาล พึงต้องใช้ดุลพินิจเป็นรายคดี โดยคำนึงถึงสภาพแห่งข้อหาและการกระทำความผิดตลอดจนโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมของจำเลย ควบคู่ไปกับมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ดังนั้น เมื่อยังไม่ปรากฏว่า มีคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ยุติว่า ประชาชนไม่สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าออกนอกเคหสถานหรือบริเวณสถานที่ทำงานมีความผิดหรือไม่ แต่ที่ประชุมของศาลฎีกามีมติว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจในการออกคำสั่งห้ามบุคคลออกจากเคหสถานโดยไม่สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า จึงเห็นว่า ประชาชนควรสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า เพื่อจะได้ไม่เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีอัตราโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ และเป็นการป้องกันโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ประชาชนพึงต้องป้องกันตนเอง

ผลกระทบ : การที่ประชาชนไม่สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าก่อนออกจากเคหสถานอาจมีความผิด

ข้อเสนอแนะ : ประชาชนควรสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า เพื่อการควบคุมป้องกันโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และจะได้ไม่เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

หน่วยงานที่ตรวจสอบ : กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

วันที่พบข่าว/เหตุการณ์ : ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

แหล่งข้อมูลอ้างอิง : <https://www.isranews.org/article/isranews-news/87729-isranewsere-37-2.html>

คำสั่งจังหวัดสมุทรสาครที่ ๙๓๑/๒๕๖๓ เรื่อง มาตรการลดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ COVID-๑๙ ฉบับที่ ๒ <https://www.facebook.com/www.thamai.go.th/photos/pcb.2625696250992856/2625695877659560/?type=3&theater>

คำสั่งจังหวัดศรีสะเกษที่ ๑๔๘๕/๒๕๖๓ เรื่อง มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ COVID-๑๙ (ฉบับที่ ๑) http://www.sisaket.go.th/covid19/supplying_comp/supplying_comp/Fri83805.pdf

พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘

<http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A1119/%A1119-20-2548-a0001.pdf>

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

https://www.rbpho.moph.go.th/eoc2020/file/5_lawcd.pdf

ข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ (ฉบับที่ ๑)

http://www.ratchakittha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/069/T_0010.PDF